

NIKU. Oppdragsrapport. nr.246/2011

**B.f. 253. Kvinnherad. Rosendal
Baroniet
Vannskader januar 2011.
Vurdering av tilstanden etter
istandsettingen. Oktober 2011**

Jon Brænne

**Rosendal. Rom 115. Baronens soverom.
Vannskade på sydveggenes veggtrekk over brystningen.
Foto: J. B. 3.1.2011.**

**Rosendal. Rom 115. Baronens soverom. Sett mot vest.
Tilstand etter istandsettingen. Foto: J. B. 26.10.2011.**

Dato: 9.11.2011
Til: Baroniet Rosendal og Riksantikvaren
Fra: NIKU v/Malerikonservator/seniorforsker Jon Brønne
Emne: B.f. 253. Kvinnherad. Rosendal Baroniet. Vannskader januar 2011.
 Vurdering av tilstanden etter istandsettingen. Oktober 2011

Oppdragsgiver: Baroniet Rosendal, v/Anne Grete Honerød
Topografisk nummer: B. f. 253
Prosjektnummer NIKU: 156.20270
Prosjektleder NIKU: Jon Brønne
Feltarbeid: 26.10.2011
Rapportering: November 2011

Innholdsfortegnelse.

Innhold

Innholdsfortegnelse.....	2
Bakgrunn.....	3
Restverdisikring.....	3
Generelle skadebeskrivelser.....	3
Vurdering av dagens tilstand, de enkelte rom oktober 2011.....	3
Rom 213. Den Røde Sal. Tilstand 2. og 3.1.2011.....	4
Rom 213. Den Røde Sal. Tilstand 26.10.2011.....	5
Rom 213. Den Røde Sal. Anbefalte tiltak.....	6
Rom 214. Grønnstuen. Tilstand 2. og 3.1.2011.....	6
Rom 214. Grønnstuen. Tilstand 26.10.2011.....	7
Rom 215. Baronens sovekammer. Tilstand 2. og 3.1.2011.....	9
Rom 215. Baronens sovekammer. Tilstand 26.10.2011.....	11
Rom 216. Gangen. Tilstand 2. og 3.1.2011.....	13
Rom 216. Gangen. Tilstand 26.10.2011.....	14
Rom 217. Nystuen. Tilstand 2. og 3.1.2011.....	15
Rom 217. Nystuen. Tilstand 26.10.2011.....	17
Rom 218. Kott. Tilstand 2. og 3.1.2011.....	19
Rom 218. Kott. Tilstand 26.10.2011.....	19
Rom 219. Kott. Tilstand 2. og 3.1.2011.....	20
Rom 219. Kott. Tilstand 26.10.2011.....	20
Rom 220. Den Gule Sal. Tilstand 2. og 3.1.2011.....	21
Rom 220. Den Gule Sal. Tilstand 26.10.2011.....	22
Rom 220. Den Gule Sal. Anbefalte tiltak.....	24
Fukt og klimamålinger.....	24
Sammenfatning og konklusjon.....	25

Bakgrunn.

På grunn av en teknisk feil ved sprinkleranlegget, løste tre sprinklerhoder under loftets søndre takflate seg ut den 31.12.2010.¹ Ettersom vannet fra sprinklerhodene sto åpne i ca. 8-9 minutter før vannet ble slått av, var det forholdsvis store vannmengder som sprutet ut over loftsgulvet. Vannet trengte ned gjennom loftsgulvet, og forårsaket nedfukning og skader på flere rom i 1. og 2. etasje. På grunn av setninger i bjelkelagene inn mot pipestokkene, rant det meste av vannet bort til pipene og fulgte disse helt ned til 1. etasje. NIKU, ved undertegnede foretok en befaring, ga råd på stedet og rapporterte til Baroniet og Riksantikvaren. Befaringen ble utført den 2. - 3. januar 2011, og rapport ble utarbeidet umiddelbart etter befaringen.²

Restverdisikring.

Etter at vannskaden var oppdaget, utførte Baroniets ansatte en meget god og viktig restverdisikring. Alt fritt vann ble fjernet meget raskt, og på alle malte og dekorerte flater ble vann og fukt fjernet ved hjelp av absorberende materialer. Denne innsatsen har resultert i at skadene i meget stor grad ble redusert og begrenset.

Det ble også raskt satt inn avfuktere i alle rom, noe som har bidratt til at den generelle luftfuktigheten har blitt redusert, og derved fuktigheten i de nedfuktete områdene i konstruksjoner, overflater og objekter.

Generelle skadebeskrivelser.

Skadene som oppsto, var som forventet etter denne typen påvirkning av vann. Skadene ble redusert på grunn av at det er lite eller ingen stubbloftsfyll mellom gulvbord og takbord i begge etasjer. Skadene har også blitt redusert på grunn av at overskuddsfukt på alle veggflater, gulv og objekter ble fjernet umiddelbart.

Vurdering av dagens tilstand, de enkelte rom oktober 2011.

I forbindelse med et annet oppdrag har NIKU ved undertegnede etter ønske fra Baroniet Rosendal gjort en generell vurdering av et utvalg av de skadete rommene. Befaringen ble foretatt den 26.10.2011. Ved befaringen var det ikke tid til fullstendig gjennomgang av alle rommene som ble skadet 31.12.2010/1.1.2011. De rommene som ble gjennomgått ved befaringen 26.10.2011 ble valgt ut av Reidar Nedrebø, Baroniet Rosendal.

Vurderingen av tilstanden ble gjort visuelt, uten måling av restfukt i materialer.

Restfuktmåling var foretatt av Baroniet. Når betegnelsen "tørt" brukes i rapporten, betyr det at fuktverdiene ligger under de anbefalte verdiene for treverk, ca. 15 % absolutt fukt i treet.

¹ Reidar Nedrebø, Baroniet Rosendal. *Rapport om vannlekkasje 31.12.10 / 01.01.11 Skade nr 25803*. Jan. 2011.

² NIKU Oppdragsrapport nr. 6/2011. Brønne, Jon. *B.f. 253. Kvinnherad. Rosendal Baroniet. Befaring etter vannskade. Tilstandsbeskrivelse og anbefalte tiltak*. Jan. 2011.

Rom 213. Den Røde Sal. Tilstand 2. og 3.1.2011.

Det var nedfukning under gesimsen, langs brannmuren og på gulvet på begge sider av kakkelovnen. Rester av leire, sand og fint støv ligger igjen på gulvet etter at vannet er tørket bort. Området var fremdeles fuktig. Foto: JB. 3.1.2011

Det var nedfukning under gesimsen, langs brannmuren og på gulvet på begge sider av kakkelovnen. Rester av leire, sand og fint støv ligger igjen på gulvet etter at vannet er tørket bort. Området var fremdeles fuktig. Foto: JB. 3.1.2011

Til venstre: Vestveggen syd for kakkelovnen. Området til høyre for pilen var nedfuktet. Takflaten og gesimsen må holdes under oppsikt i dette området på grunn av mulighet for nye skader. Foto: JB. 3.1.2011

Til Høyre: Vestveggen nord for kakkelovnen. Området til venstre for pilen var nedfuktet. Takflaten og gesimsen må holdes under oppsikt i dette området på grunn av mulighet for nye skader. En uke etter vannskaden piplet det fremdeles vann ut av veggen bak maleriet som henger på veggen på bildet nederst til høyre. Bildet ble fjernet like etter at NIKU var på befaring. Foto: JB. 3.1.2011

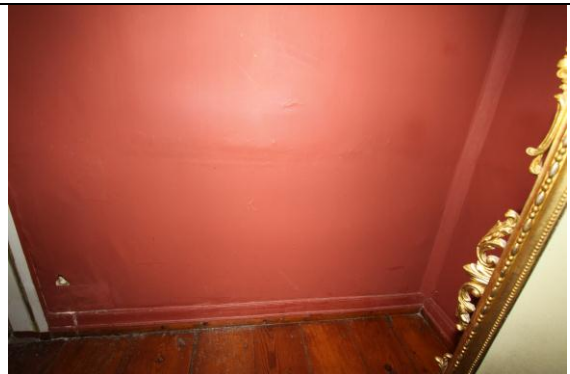

Rom 213. Den Røde Sal. Tilstand 26.10.2011.

Det er mulig at det fremdeles er noe fukt igjen i den nordre delen av vestveggen. Denne delen av veggene har også permanente skader i lerret og veggpappen limt på lerretet. Bortsett fra dette området, er resten av rommet nå tørt og uten skader.

Den Røde Sal. Sett mot vest. Foto: JB. 26.10.11

Vestveggen nord for kakkellovnen. Det kan fremdeles være noe fukt igjen i veggene i dette området. Lerret og papp er ødelagt av fukt i hele veggfeltet. Foto: JB. 26.10.11

Vestveggen. Feltet nord for kakkellovnen. Foto: JB. 26.10.11

Vestveggen. Feltet nord for kakkellovnen. Detalj av skader i lerret og papptrekket. Foto: JB. 26.10.11

Vestveggen. Feltet nord for kakkellovnen. Detalj av skader i lerret og papptrekket. Foto: JB. 26.10.11

Rom 213. Den Røde Sal. Anbefalte tiltak.

På grunn av at både lerret og den pålimte veggpappen har fått permanente skader, må både lerret og papp skiftes i helhet på veggfeltet nord for kakkellovnen på vestveggen. Dette innebærer at alt listverket som omrammer veggfeltet må fjernes. Dette må gjøres meget forsiktig, slik at det ikke blir skader i gipsgesimsen eller i veggtrekk og papp på nordveggen. Deretter fjernes lerretet og veggpappen på dette veggfeltet. Det tas ut en prøve på ca. 25 x 25 cm av lerret og papp, som merkes og oppbevares på egnet sted i huset. Tilstanden bak det veggtrekket som fjernes, dokumenteres nøye med digitale fotografier.

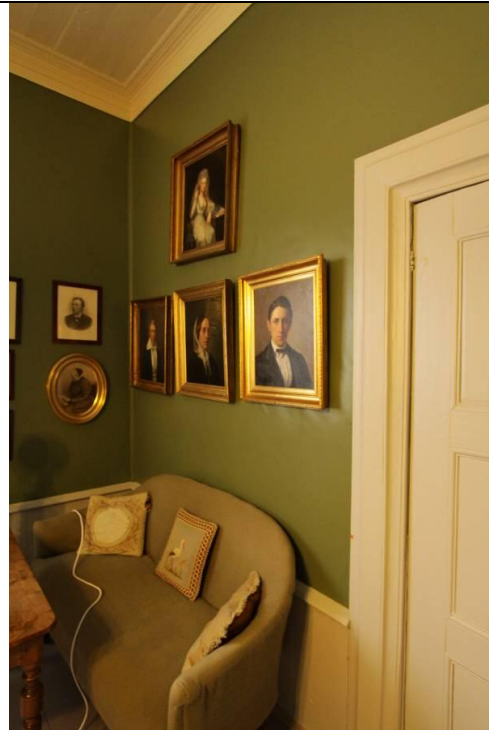
Det spennes opp nytt linlerret på veggfeltet. Lerretet limdrenkes, og ny veggpapp av samme type som den som ble fjernet limes opp på lerretet. Etter tørk males veggfeltet som anbefalt i NIKUs undersøkelsesrapport,³ med de tiltak som er anbefalt av antikvariske myndigheter.

Ettersom dette er arbeid som bør utføres av dyktige malere, bør kostnadsestimatet utarbeides av en erfaren maler.

Rom 214. Grønnstuen. Tilstand 2. og 3.1.2011.

Området øst for dør 214/215 var fremdeles svært fuktig. Både listverk, brystning og gulv var gjennomfuktet. Rester av fritt vann sees som fukt skjolder på gulvet. Foto: JB. 3.1.2011

Nedfuktingen var ikke så omfattende på denne siden av døra. Selve døren hadde vært gjennomfuktet, men var på det nærmeste tørr igjen ved befaringen. Det var fremdeles fukt i dørgerikten, brystningen og brystningslisten. Foto: JB. 3.1.2011

³ NIKU. Oppdragsrapport. Nr.301/2009. B.f.253. Kvinnherad, Baroniet Rosendal. Rom 213. Den Røde Sal. Farge- og bygningsarkeologiske undersøkelser og anbefalte tiltak. Revidert versjon. Jon Brønne.

Veggen mot rom 215, Baronens sovekammer. Hele denne veggen var nedfuktet. Størst vannpåvirkning var det i takets nordside, området rundt døra og i gulvet. Det er ikke synlige skader i gulvet, men det må ha vært nedfuktingen i golv og stubbloftet, idet det er vesentlig vanninntrenging i hvelvkonstruksjonen i rommet under, Vinkjelleren. Foto: JB. 3.1.2011

Rom 214. Grønnstuen. Tilstand 26.10.2011.

Grønnstuen sett mot nordøst. Dør og dørgerikter er nymalt med linoljemaling. Hele rommet er nå gjennomtørt. Ingen påviselige skader i veggtrekk og maling. Foto: JB. 26.10.11

**Grønnstuen sett mot øst. Dør og dørgerikter mot nord til venstre, er nymalt med linoljemaling. Hele rommet er nå gjennomtørt. Ingen påviselige skader i veggtrekk og maling.
Foto: JB. 26.10.11**

Rom 215. Baronens sovekammer. Tilstand 2. og 3.1.2011.

Taket er trukket med strie som er pålimt papp. Pappen er malt med linoljemaling. Strie og papp har svullet og malingen har opp- og avskallinger. Skadene vil med stor sannsynlighet bli større etter at lerret og papp har tørket. Foto: JB. 3.1.2011

Skader i takets sydvestdel. Strie og papp har svullet og malingen har opp- og avskallinger. Skadene vil med stor sannsynlighet bli større etter at lerret og papp har tørket. Foto: JB. 3.1.2011

Det er skader i veggtrekk og dekormalingene. Både dekoren under taklisten og dekoren på brystningen har blitt utsatt for stor fuktpåvirkning. Det er stor sannsynlighet for ytterligere senskader på disse dekorerte elementene. I skapet til høyre i bildet var det oppbevart en mengde malerier. Maleriene var forsvarlig og forskriftsmessig pakket. Det hadde trengt vann inn i skapet. Alle bildene ble derfor tatt ut av skapet, pakket ut, og satt til sakte tørk i et av soverommene i 2. etasje. Foto: JB. 3.1.2011

Brannmuren til høyre i bildet var nedfuktet. Dekoren på brannmuren er en kopi, utført av NIKU i 2006-2007. Det er usikkert om denne dekoren har fått permanente skader etter fuktpåvirkningen. Dette vil først bli synlig når brannmuren er tørr. Foto: JB. 3.1.2011

Sydveggen. Store svelleskader i lerret, veggpapp og maling. Opphenget til maleriet på denne veggen var så solid festet, at maleriet først ble fjernet fra veggen etter at undertegnede hadde vært på befarig.

I mellomtiden ble det etablert lufting mellom maleriet og veggen ved hjelp av "avstandsklosser". Vegg, brystningslist og brystning var fremdeles kraftig nedfuktet. Foto: JB. 3.1.2011

Malt dekor fra 1836, som er den eldste som er bevart i rommet. Dekoren var kraftig nedfuktet. Dekoren må holdes under jevnlig oppsyn, for å kontrollere om det oppstår opp- eller avskallinger i malinglag eller dekor. Foto: JB. 3.1.2011

Sammen med rom 217, Nystuen, er det dette rommet som fikk de største vannskadene. Rommet var fullstendig nedfuktet. Tak, vegger, gulv og møbler fikk skader. Ved befaringen i januar 2011 ble det antatt at det var stor sannsynlighet for ytterligere senskader.

Rom 215. Baronens sovekammer. Tilstand 26.10.2011.

Baronens sovekammer sett mot vest. Rommet er nå gjennomtørt, og det kan ikke observeres skader i de områdene som tidligere var kraftig nedfuktet.

Taket, døren og dørgerikten til Grønnstuen til venstre i bildet, vinduskarmen og gulvet er nymalt etter vannskaden. Arbeidet er utført etter de retningslinjene som er gitt i NIKUs tidligere undersøkelsesrapport. Malerarbeidet er utført med linoljemaling. Arbeidet er meget pent og riktig utført. Foto: JB. 26.10.11.

Baronens sovekammer sett mot øst. Rommet er nå gjennomtørt, og det kan ikke observeres skader i de områdene som tidligere var kraftig nedfuktet.

Dørgerikten til rom 201, hovedgangen midt i bildet er nymalt etter vannskaden. Arbeidet er utført etter de retningslinjene som er gitt i NIKUs tidligere undersøkelsesrapport. Malerarbeidet er utført med linoljemaling. Arbeidet er meget pent og riktig utført. Foto: JB. 26.10.11.

Rom 216. Gangen. Tilstand 2. og 3.1.2011.

Takets norddel inn mot rom 220, Gulsalen. Over hele gangen er det kun et enkelt bordtak, som også fungerer som loftsgulv. Takbordene er malt med limfarge med kritt som pigment. Bjelkene er malt med limfarge med mønje og sinober som pigment. Gulvet på loftet ble kraftig nedfuktet, men på grunn av at gulvbordene var pløyd, og at gulvet trutnet raskt ble skadene i den vannløselige malingen begrenset til en rekke vannskjolder, misfarget og løs maling. Foto: JB. 3.1.2011

Takets midtdel. Over hele gangen er det kun et enkelt bordtak, som også fungerer som loftsgulv. Takbordene er malt med limfarge med kritt som pigment. Bjelkene er malt med limfarge med mønje og sinober som pigment. Gulvet på loftet ble kraftig nedfuktet, men på grunn av at gulvbordene var pløyd, og at gulvet trutnet raskt ble skadene i den vannløselige malingen begrenset til en rekke vannskjolder, misfarget og løs maling. Foto: JB. 3.1.2011

Vindusnisjen i vinduet ut mot borggården. Sideveggene i vindusnisjen ble restaurert i 2010, og ble da malt med pigmentert limfarge. På grunn av den høye fuktigheten i rommet etter vannlekkasjen, har den nye malingen fått skjemmende skjolder. (Sammenlign på stedet med sideveggene i vindusnisjene i rom 201, Gangen, som ble restaurert i 2006 og 2007.)
Foto: JB. 3.1.2011

Rom 216. Gangen. Tilstand 26.10.2011.

Nedfuktete deler av tak og bjelker er tørre. Takflaten er nymalt med limfarge. Arbeidet er fagmessig og pent utført. Ingen tiltak i vindusmygene.

Rom 217. Nystuen. Tilstand 2. og 3.1.2011.

Sammen med rom 215, Baronens sovekammer, er det dette rommet som har fått de største vannskadene. Rommet var fullstendig nedfuktet. Tak, vegger, gulv og møbler har fått skader. Det er stor sannsynlighet for ytterligere senskader. Rommet bør derfor holdes under kontinuerlig oppsikt.

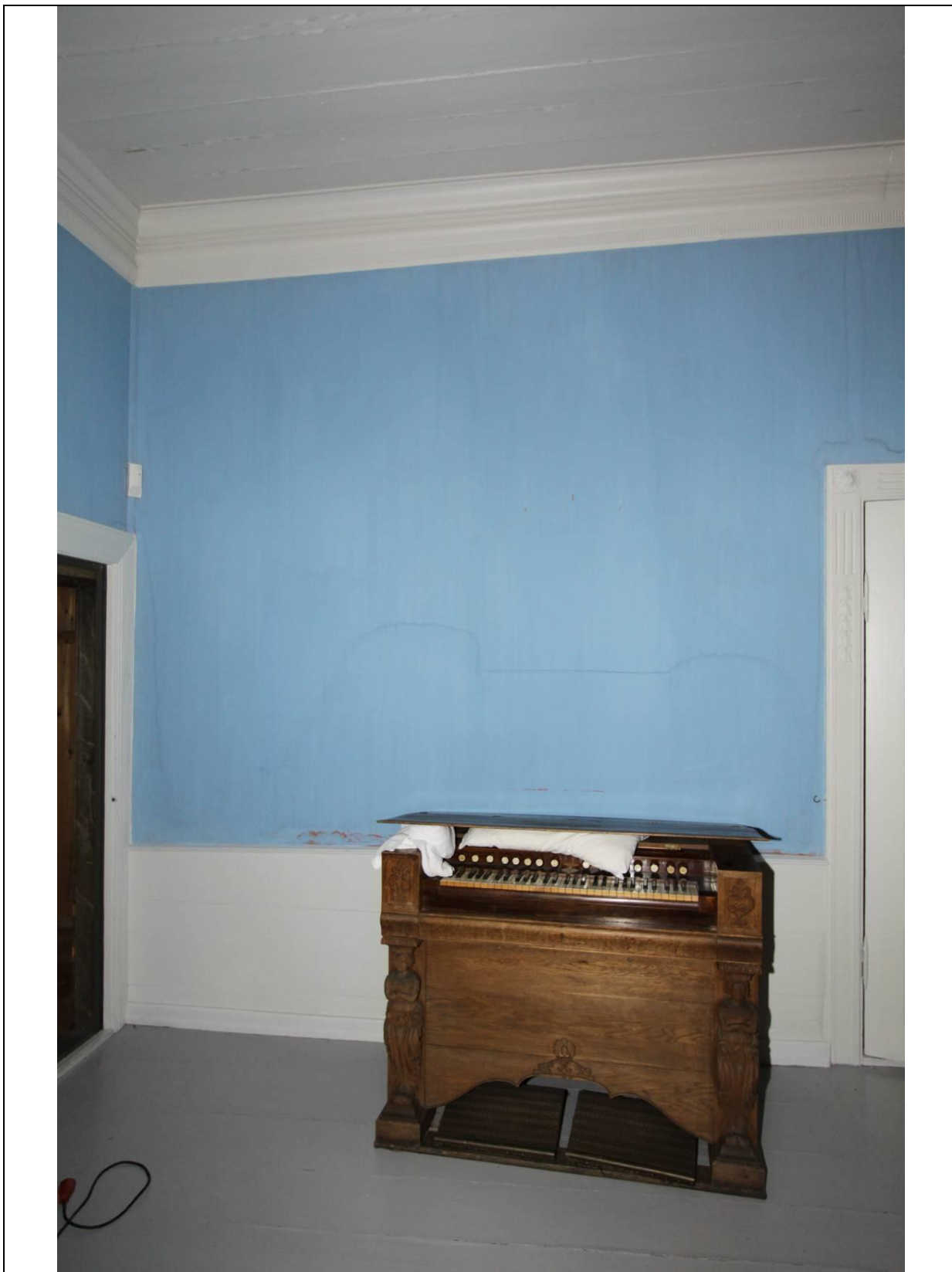

Taket består av pløyde bord. Taket har tidligere vært malt med limfarge og linoljemaling. Siste oppmaling med linoljemaling er fra restaureringen av rommet i 2009/2010. På grunn av den store nedfuktingen er det til dels kraftige opp- og avskallinger i malinglagene.

Foto: JB. 3.1.2011

Rommet har pløyde gulvbord som er lagt i tradisjonelt rokkomønster, hvor gulvbordene møtes midt i gulvet i en spiss. Gulvet er malt med diverse lag med linolje og alkydmalinger. I tillegg er sprekke mellom gulvbordene kittet med linoljekitt eller sparkel. På grunn av den kraftige nedfuktingen har gulvbordene svullet kraftig. Dette har resultert i store skader i maling, og kitting. Det kan også ha oppstått skader i gulvbordenes ytterkanter (geitveden) hvor trevirket tidligere har vært angrepet av treborende insekter. Foto: JB. 3.1.2011

Veggene over brystningen er trukket med strie, pålimt veggpapp. Pappen var nymalt i 2009/2010 med limfarge. Ettersom limfarge er fullstendig vannløselig, er store deler av veggmalingen kraftig svekket, og det har i tillegg blitt en mengde skjolder og partier hvor limfargen er avslitt. Det er i tillegg store muligheter for senskader på veggtrekk og malingen på brystningene i dette rommet. Foto: JB. 3.1.2011

Rom 217. Nystuen. Tilstand 26.10.2011.

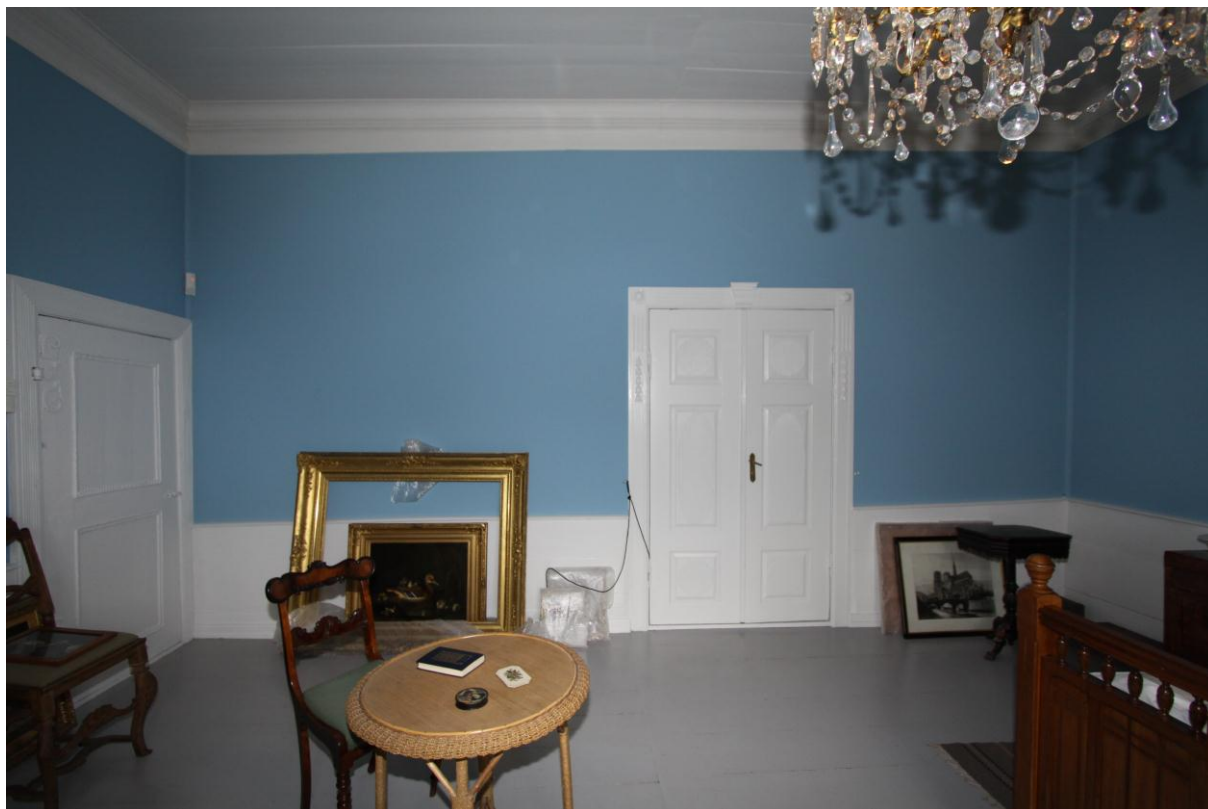

Rom 217 sett mot vest. Alle nedfuktete deler av rommet er nå fullstendig tørre. Bortsett fra gulvet er rommet nå fullstendig nymalt med limfarge på vegger og linoljemaling på alle andre bygningsdetaljer. Arbeidet er utført etter de retningslinjene som er gitt i NIKUs undersøkelsesrapport⁴, og etter de tiltakene som er godkjent av antikvariske myndigheter. Arbeidet er fagmessig og meget pent utført. Foto: JB. 26.10.11

Rom 217 sett mot nord. Foto: JB. 26.10.11

⁴ Barbro Wedvik, Malerikonservator og Jon Brønne Malerikonservator/forsker. NIKU. Rapport Kunst og inventar Nr. 03/2007. B. f. 253. Baroniet Rosendal. Fargeundersøkelse av rom 217, Nystuen

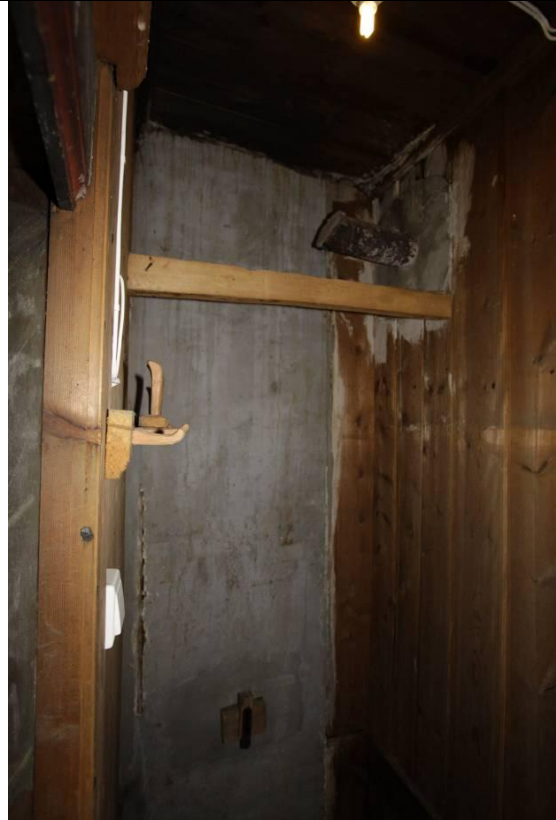
Rom 217 sett mot øst. Foto: JB. 26.10.11

Gulvet hadde store skader i malinglagene. Disse er foreløpig ikke reparert. Det er derfor meget stor mulighet for at deler av gulvmalingen vil komme til å skalle av og løsne. Det må derfor tas høyde for at all løs maling må fjernes, og gulvet males.

Rom 218. Kott. Tilstand 2. og 3.1.2011.

Sett mot vest. Rommet var fullstendig nedfuktet, med ca. 5 cm vann på gulvet. Tak, vegger, pipeløp og gulv var fremdeles vått. Loftstrommet over kottet var fremdeles meget vått. Foto: JB. 3.1.2011

Sett mot vest. Pipeløpet. Rommet var fullstendig nedfuktet, med ca. 5 cm vann på gulvet. Tak, vegger, pipeløp og gulv var fremdeles vått. Foto: JB. 3.1.2011

Gulvet og litt av nordveggen. Rommet var fullstendig nedfuktet, med ca. 5 cm vann på gulvet. Tak, vegger, pipeløp og gulv var fremdeles vått. Sikringsskapet på nordveggen var fullt av vann. Foto: JB. 3.1.2011

Rom 218. Kott. Tilstand 26.10.2011.

Alle nedfuktete flater er tørre. Ingen påviselige skader.

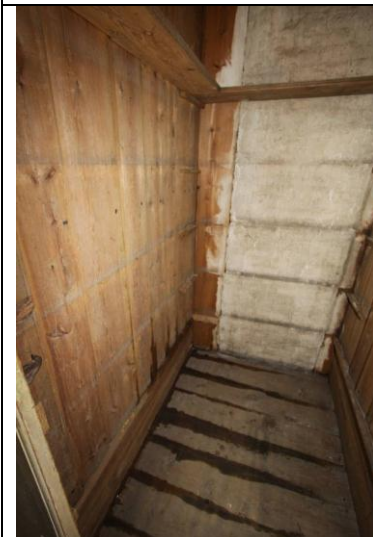
Rom 219. Kott. Tilstand 2. og 3.1.2011.

Sett mot øst. Rommet var fullstendig nedfuktet, med ca. 5 cm vann på gulvet. Tak, vegger, pipeløp og gulv var fremdeles vått. Loftstrommet over kottet var fremdeles meget vått. Foto: JB. 3.1.2011

Sett mot øst. Pipeløpet. Rommet var fullstendig nedfuktet, med ca. 5 cm vann på gulvet. Tak, vegger, pipeløp og gulv var fremdeles vått. Foto: JB. 3.1.2011

Sett mot øst. Rommet var fullstendig nedfuktet, med ca. 5 cm vann på gulvet. Tak, vegger, pipeløp og gulv var fremdeles vått. Loftstrommet over kottet var fremdeles meget vått. Foto: JB. 3.1.2011

Rom 219. Kott. Tilstand 26.10.2011.

Alle nedfuktete flater er tørre. Ingen påviselige skader.

Rom 220. Den Gule Sal. Tilstand 2. og 3.1.2011.

Veggtrekk og brannmur på sydveggen ble nedfuktet ved lekkasjen. Det var fremdeles fuktig i dette området.
Foto: JB. 3.1.2011

Vanngjennomtrengingen var over- og på begge sider av brannmuren. Det var nedfukting på og under gesimsen, langs brannmuren og på gulvet på begge sider av kakkellovnen. Rester av leire, sand og fint støv ligger igjen på gulvet, på østsiden av ovnen etter at vannet er tørket bort. Området var fremdeles fuktig.
Foto: JB. 3.1.2011

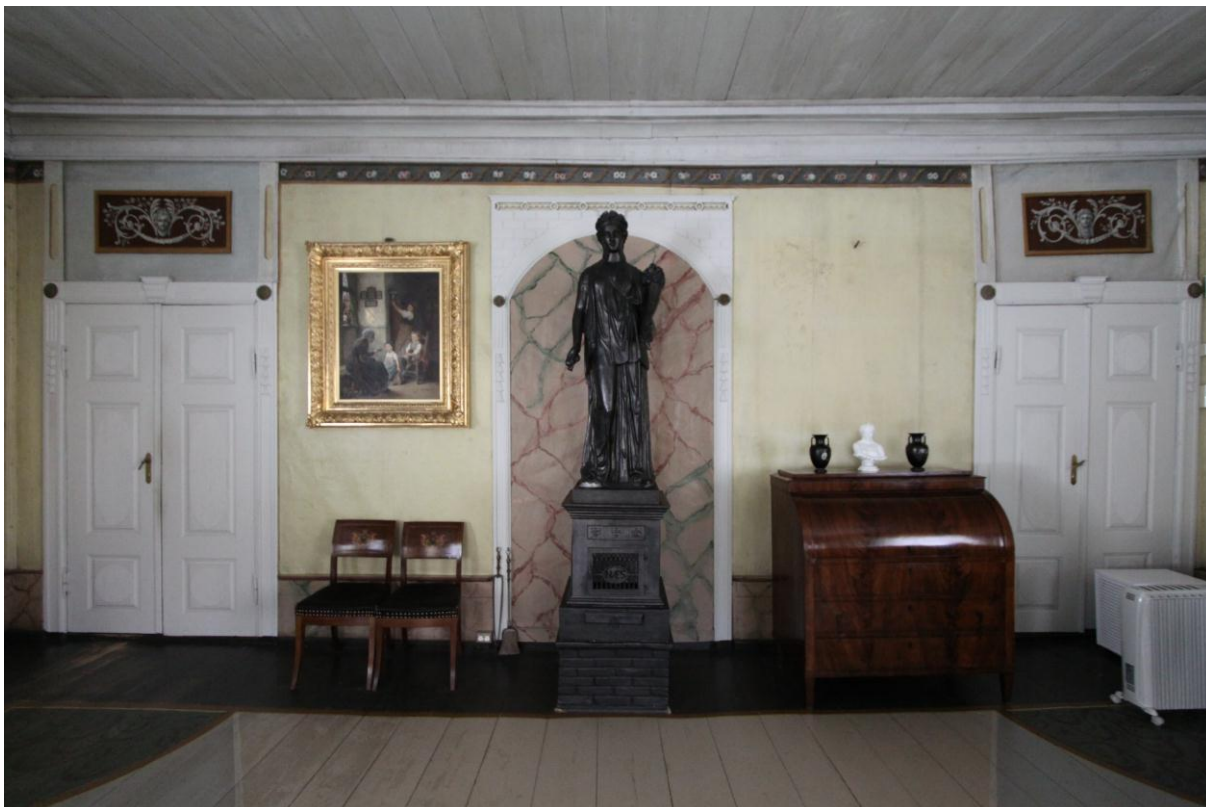

Rester av leire, sand og fint støv ligger igjen på gulvet, på østsiden av ovnen etter at vannet er tørket bort. Området var fremdeles fuktig.
Foto: JB. 3.1.2011

Sydveggen med trukne, malte vegger og malt dekor på undersiden av gesimsen. Det var fremdeles høy fuktighet i området mellom de to røde pilene. Hele rommet ble konservert og restaurert i årene 2002 – 2004. Det er skader i den retusjerte malingen på gesimsen der hvor nedfuktingen var størst, mellom pilene. Videre er det stor sannsynlighet for at det kan bli senskader i den malte dekoren på undersiden av gesimsen. Marmoreringen på brannmuren ble utført som en kopi av den opprinnelige i 2002-2004. Brannmuren var også nedfuktet, men det er usikkert om den har fått skader. Sydveggen må holdes under oppsyn for å kontrollere om det oppstår opp- og avskallinger i malinglag eller malt dekor.
Foto: JB. 3.1.2011

Rom 220. Den Gule Sal. Tilstand 26.10.2011.

Rom 218 Den Gule sal, sett mot syd. Den nedfuktete veggen, brannmuren og gulvet er nå tørket opp. Denne delen av veggtrekket ble konservert og restaurert av NIKU i 2004. Det er nye skader i lerretet og malinglagene på vestsiden av brannmuren som krever behandling.
Foto: JB. 26.10.11

Rom 218 Den Gule sal, det skadete veggtrekket på sydveggen. Foto: JB. 26.10.11

Rom 218 Den Gule sal. Detalj av det skadete originale veggtrekket på sydveggen. På grunn av den kraftige nedfuktingen er det blitt nye skader. Malinglaget er i partier løsnet fra lerretet, det er nye opp- og avskallinger og utfall i malinglagene og retusjene fra 2004 har blitt misfarget. Foto: JB. 26.10.11

Rom 220. Den Gule Sal. Anbefalte tiltak.

Løs maling festes ved hjelp av konsolideringsmiddel og varmeskje. Overflaten renses. Skader og utfall kittes forsiktig. Skadete partier retusjeres. Overflaten fernisseres.

Fukt og klimamålinger.

For å måle den generelle fuktigheten i rom 217, som var det rommet som hadde størst skader, ble en Tiny Tag klimalogger plassert på ovnen i rommet den 3.1.2011.

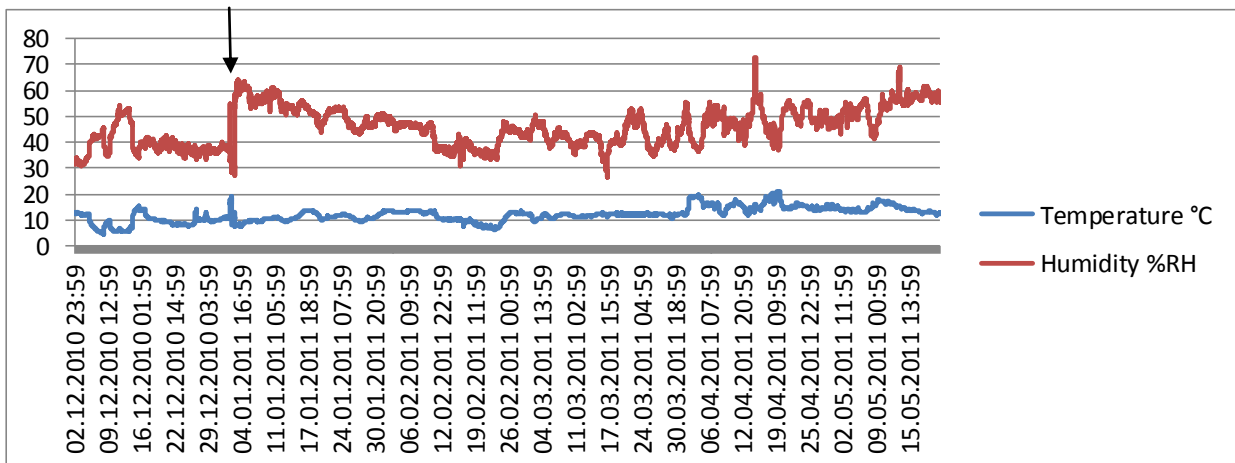

Plassering av Tiny Tag Klimalogger

Foto: JB. 3.1.2011

Videre ble det 2. og 3. 1. 2011, ved hjelp av et protimeter (fuktmåler), målt fukt i treverk og lerret i alle rom hvor det hadde vært fukt eller vanninntrenging. Disse målingene ga gode indikasjoner på hvilke områder som hadde vært utsatt for størst fuktpåvirkning, og hvilke av disse områdene som fremdeles hadde for høy fukt i treverk og lerret.

Måleresultater klimamålinger.

Målingene startet den 3.1.2011. (Sort pil) Måleren var programmert til å stoppe målingene den 13.5.2011. Målingene før 3.1.2011 er fra et annet måleprosjekt. Den grafiske fremstillingen over viser hovedtrekkene i målingene. Som forventet var den relative fuktigheten (RH), høy i den første delen av måleperioden. Fuktigheten avtok gradvis utover i måleperioden, og som forventet steg fuktigheten noe mot slutten. Dette skyldes økning i

utetemperaturen. Dette påvirker innetemperaturen i eldre steinhus, og RH har da tendens til å stige. Bortsett fra et par uforklarlige målinger, med meget raske skiftninger hvor RH var opp mot 70 %, var det ikke i noen perioder så høye fuktverdier at det innebar overhengende fare for mugg- og soppangrep eller permanente skader i trevirke eller lerrets- og papptrekk. I største delen av måleperioden lå RH innenfor de anbefalte verdiene for historiske bygninger. Tørkeprosessen har fungert optimalt, på grunn av de tiltakene Baroniet Rosendal igangsatte umiddelbart.

Sammenfatning og konklusjon.

Alle skadene etter utløsningen av sprinkleranlegget den 31.12.2010 var som antatt opprettelige. De restaureringsarbeidene som til nå er gjort på de skadde delene av interiøret og på møbler er meget pent og forbilledlig utført.

For å være sikker på at så mye som mulig av eventuelle senskader blir registrert, bør fremdeles de områdene som var kraftig nedfuktet holdes under jevnlig oppsikt. Dette vil kunne avdekke eventuelle nye senskader. De rommene som ennå ikke er utbedret etter vannskadene, kan nå restaureres. Restaureringen bør utføres etter de retningslinjer som er gitt i tidligere undersøkelsesrapporter fra NIKU, og tiltakene må være godkjent av Riksantikvaren.

Oslo 9.11.2011

Jon Brønne
Malerikonservator/seniorforsker